

WOJEWODA OPOLSKI

45-082 Opole, ul. Piastowska 14

Skrytka pocztowa 3

Opole, 13 października 2023 r.

ZPS.I.431.45.2023.WM

**Pan
Józef Swaczyna
Starosta Strzelecki
ul. Jordanowska 2
47-100 Strzelce Opolskie**

Wystąpienie pokontrolne

I. Dane identyfikacyjne przedmiotowej kontroli

1. Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:

Starostwo Powiatowe w Strzelcach Opolskich
ul. Jordanowska 2, 47-100 Strzelce Opolskie

2. Podstawa prawna podjęcia kontroli:

- art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190);
- art. 8 ust. 1 oraz art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 945);
- art. 6 ust. 4 pkt 4, w związku z art. 3 oraz 4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

3. Zakres kontroli:

a) przedmiot kontroli: realizacja przez powiat zadań wynikających z ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej¹;

---

¹ (Dz. U. z 2021 r. poz. 945)

b) okres objęty kontrolą: od 01.01.2023 r. do dnia kontroli (z uwzględnieniem okresu wcześniejszego w zakresie niezbędnym do realizacji celu kontroli).

4. Rodzaj kontroli: kompleksowa

5. Tryb kontroli: zwykły

6. Termin kontroli: 24-27 lipca 2023 r.

7. Skład zespołu kontrolnego:

- **Wojciech Medoliński** – Inspektor Wojewódzki w Oddziale Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu – kierownik zespołu kontrolnego;
- **Anna Słodowicka** – Inspektor Wojewódzki w Oddziale Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu.

8. Kierownik jednostki kontrolowanej:

- **Józef Swaczyna** – Starosta Powiatu Strzeleckiego

9. Kontrolę wpisano do książki kontroli prowadzonej w jednostce kontrolowanej pod poz. nr 2/2023.

II. Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta.

W wyniku kontroli **pozytywnie z nieprawidłowościami** ocenia się działalność Starostwa Powiatowego w Strzelcach Opolskich w kontrolowanym zakresie.

W toku kontroli badano następujące zagadnienia:

- obsada punktów i umowy z wykonawcami;
- przygotowanie i organizacja punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i/lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego;
- organizacja porad w punktach, prawidłowość powierzenia do realizacji zadań, wynikających z ustawy, pracownikom jednostki kontrolowanej;
- sposób udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz prowadzenia nieodpłatnej mediacji w punktach;
- realizacja zadań z zakresu edukacji prawnej;
- upowszechnianie wiedzy o działalności systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego wśród mieszkańców powiatu;
- upowszechnianie informacji o dostępie do nieodpłatnej pomocy prawnej;

- realizacja przez powiat obowiązków sprawozdawczych;
- działalność kontrolną Starosty Strzeleckiego, prowadzoną na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej oraz monitorowanie jakości świadczonych usług przez wykonawców.

Nie wniesiono zastrzeżeń w zakresie:

- organizacji wizyt w punktach;
- sposobu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz prowadzenia nieodpłatnej mediacji w punktach;
- realizacji zadań z zakresu edukacji prawnej;
- upowszechniania informacji o dostępie do nieodpłatnej pomocy prawnej;
- realizacji przez powiat obowiązków sprawozdawczych;
- działalności kontrolnej starosty, prowadzonej na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy.

Zastrzeżenia kontrolerów dotyczyły:

- obsady punktów i umów z wykonawcami, w zakresie wyszczególnionym w treści projektu wystąpienia;
- przygotowania i obsady punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i nieodpłatnej mediacji, w zakresie wyszczególnionym w treści projektu wystąpienia;
- upowszechniania wiedzy o działalności systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, w zakresie wyszczególnionym w treści projektu wystąpienia.

Ustalenia kontroli

1. Organizacja systemu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej

a) obsada punktów i umowy z wykonawcami

Od początku 2023 r. na terenie Powiatu Strzeleckiego² funkcjonują trzy punkty udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Powyższa liczba odpowiada mnożnikowi określone

---

² Nazywanego dalej „powiatem”

w art. 20 ust. 4 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej³.

W następstwie zawarcia porozumień, zgodnie z zapisami art. 9 ust. 1 ustawy, został utworzony punkt udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, zlokalizowany na terenie Gminy Jemielnica, Gminy Leśnica, Gminy Ujazd oraz Gminy Zawadzkie.

Ponadto, dwa punkty: jeden dotyczący udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz drugi – świadczący usługi nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, zostały utworzone na terenie Starostwa Powiatowego w Strzelcach Opolskich, umiejscowionego przy ul. Jordanowskiej 2.

Lokalizacja oraz obsada punktów przedstawia się w następujący sposób:

- 1) lokal w Strzelcach Opolskich, umiejscowiony w budynku Starostwa Powiatowego w Strzelcach Opolskich, przy ul. Jordanowskiej 2 oraz będący jednostkowym adresem dla dwóch punktów stworzonych przez powiat, został przystosowany do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej przez adwokatów oraz radców prawnych wskazanych przez Okręgową Radę Adwokacką w Opolu⁴ oraz Okręgową Izbę Radców Prawnych w Opolu⁵, jak również świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego ze strony organizacji pozarządowej, z którą powiat zawarł stosowną umowę;
- 2) lokale będące częścią wieloadresowego punktu stworzonego przez powiat, przystosowane w celu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej przez organizację pozarządową:
  - lokal umiejscowiony w Strzelcach Opolskich w budynku Starostwa Powiatowego w Strzelcach Opolskich, przy ul. Jordanowskiej 2;
  - lokal umiejscowiony w Jemielnicy w budynku Urzędu Gminy w Jemielnicy, przy ul. Strzeleckiej 67;
  - lokal umiejscowiony w Leśnicy w budynku Urzędu Miejskiego w Leśnicy, przy ul. 1 Maja 9;
  - lokal umiejscowiony w Ujeździe w budynku Ośrodka Pomocy Społecznej w Ujeździe, przy ul. Sławęcickiej 19;
  - lokal umiejscowiony w Zawadzkiem w budynku Ośrodka Pomocy Społecznej w Zawadzkiem, przy ul. Dębowej 11.

Porozumienia podpisane pomiędzy Powiatem Strzeleckim, a gminami zawierały części składowe wyszczególnione w art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy, tj. określały adresy

---

³ Nazywanej dalej „ustawą”

⁴ Nazywaną dalej „ORA”

⁵ Nazywaną dalej „OIRP”

lokali gminnych, w których będą usytuowane punkty nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnej mediacji, harmonogramy wskazujące dni i godziny udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i mediacji, informację, że dyżury przeznaczone będą na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz informację o rodzaju podmiotu udzielającego nieodpłatnej pomocy prawnej. W porozumieniach tych określono również zasady współpracy w zakresie zapewnienia warunków lokalowych i urządzeń technicznych podmiotom udzielającym nieodpłatnej pomocy prawnej, co jest zgodne z art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Należy jednakże stwierdzić, że w przypadku Porozumienia nr 10/2022, zawartego w dniu 09.10.2022 r. pomiędzy Powiatem Strzeleckim, a Gminą Jemielnica nie zostały zawarte informacje odnośnie specjalizacji prowadzonych dyżurów z zakresu prawa cudzoziemców, pomimo faktu, iż powyższe znalazło odzwierciedlenie w § 2 ust. 9 umowy nr 274/2022 z dnia 07.12.2022 r., zawartej pomiędzy powiatem, a Stowarzyszeniem „Sursum Corda”.

Powyższe stanowi uchybienie art. 9 ust. 1 pkt 1 lit. d ustawy.

Ponadto, we wszystkich zawartych porozumieniach znalazły się rozbieżności co do kwestii wyszczególnionej w art. 9 ust. 1 pkt 1 lit. b, tj. informacji, czy dyżur przeznaczony będzie na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej czy świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

W § 2 ust. 1 porozumień określono, iż przedmiotowe lokale zostaną przystosowane w celu utworzenia punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i mediacji, podczas gdy w § 6 ust. 2 i 3 zawarto informacje, że na terenie lokali może być udzielana nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

Z uwagi na fakt, że w pozostałych segmentach porozumień strony zachowują spójność znaczeniową względem zawartej treści w odniesieniu do charakteru prowadzonych dyżurów, tj. iż będą one przeznaczone na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej i mediacji, powyższe należy uznać za uchybienie, które nie wywołuje negatywnych następstw dla prawidłowej realizacji zadań wynikających z ustawy w poszczególnych lokalach.

Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej i mediacji, zlokalizowany w lokalach usytuowanych na terenach gmin Jemielnica, Leśnica, Ujazd oraz Zawadzkie, spełnia wymogi wyrażone w art. 8 ust. 10 ustawy. Odległość lokali umiejscowionych w ww. gminach od miasta powiatowego wynosi, odpowiednio: 11 km, 17 km, 20 km oraz 19

km. Odległości pomiędzy poszczególnymi punktami wobec siebie nawzajem oscylują w granicach od 14 km do 35 km.

W celu realizacji zadań wynikających z ustawy Powiat Strzelecki, w dniu 15.11.2022 r., zawarł porozumienia z ORA oraz OIRP. Przedmiotowe dokumenty zawierały wszystkie elementy określone w art. 10 ust. 1 ustawy.

Za uchybienie niemające wpływu na realizację zadania należy uznać fakt, iż § 4 ust. 1 porozumień zawartych z ORA oraz OIRP został opatrzony błędnym numerem Dziennika Urzędowego w przytoczonej podstawie prawnej, tj. ustawie z dnia 18 stycznia 1951 r. o dniach wolnych od pracy – Dz. U. z 2015 r. poz. 90, zamiast Dz. U. z 2020 r. poz. 1920. W dalszej części porozumień zamieszczono prawidłowy publikator. Nie odnotowano nieprawidłowości po stronie jednostki kontrolowanej w przedmiocie prawidłowości naliczania wynagrodzenia dla osób fizycznych obsługujących punkty.

Ponadto, zgodnie z treścią § 2 ust. 6 zawartych porozumień zarówno ORA jak i OIRP miały wskazać, do dnia 7.12.2022 r., „koordynatorów z ramienia samorządu do kontaktu z powiatem oraz odbioru, to jest wglądu w karty pomocy cz. B w systemie teleinformatycznym Ministerstwa Sprawiedliwości, wraz ze wskazaniem danych kontaktowych”. Powyższy zapis jest niezgodny z § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2492)⁶, w którym zapisano, że cyt.: *Starosta co najmniej raz w miesiącu przekazuje dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych zawarte w części B kart pomocy opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej, które mogą mieć wpływ na sposób wykonania przez właściwą okręgową radę adwokacką albo właściwą radę okręgowej izby radców prawnych zobowiązania, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy.* Ponadto w § 9 ust. 4 rozporządzenia wskazano że przed przekazaniem opinii starosta dokonuje powiązania tych opinii z imieniem i nazwiskiem osoby, która udzieliła w danym dniu nieodpłatnej pomocy prawnej podczas dyżuru w punktach powierzonych do prowadzenia adwokatom lub radcom prawnym, natomiast w § 9 ust. 5 rozporządzenia wskazano między innymi, że starosta usuwa wszelkie dane zawarte w części B karty pomocy, które mogłyby identyfikować osobę uprawnioną, a zatem błędny jest zapis zawarty w porozumieniach z ORA i OIRP dotyczący „odbioru” i wglądu w karty pomocy część B koordynatora z ramienia samorządu. Z wyjaśnień,

---

⁶ Nazywanego dalej „rozporządzeniem”

w formie notatki służbowej sporządzonej w dniu 27.07.2023 r, złożonych przez osobę odpowiedzialną za koordynację realizacji zadania ze strony powiatu wynika, że system teleinformatyczny Ministerstwa Sprawiedliwości dał możliwość koordynatorom powiatowym założenie koordynatorom z ramienia samorządu konta w tym systemie, dzięki czemu przedstawiciele samorządów prawniczych mają dostęp do opinii zawartych w części B kart pomocy, tym samym zostało umożliwione, wynikające z porozumienia z ORA i OIRP, uprawnienie do odbioru i wglądu w karty pomocy część B. Ponadto w przesyłanym komunikacie koordynatora powiatowego do przedstawicieli samorządów prawniczych widnieje zapis o treści cyt.: *Na podstawie § 9 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego uprzejmie informuję, że w systemie są dostępne do wglądu opinie osób uprawnionych, zawarte w części B kart pomocy, dotyczące usług udzielonych w poprzednim miesiącu.* Biorąc pod uwagę powyższe, zespół kontrolny stoi na stanowisku, że zapis zawarty w porozumieniu należy potraktować jako uchybienie, bowiem nie miał on wpływu na właściwą realizację wymienionego zadania. Niemniej niezbędne jest doprecyzowanie w zawieranych porozumieniach właściwego zapisu, poprzez dostosowanie go do wytycznych zawartych w § 9 ust. 1 rozporządzenia i wyświetlanego komunikatu w systemie teleinformatycznym.

Wypełniając obowiązek przewidziany w art. 10 ust. 3 ustawy Starosta Strzelecki poinformował Wojewodę Opolskiego w dniu 17.11.2022 r. o zawarciu z ORA oraz OIRP porozumień w sprawie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie Powiatu Strzeleckiego w 2023 r.

Wątpliwości interpretacyjne budzi kwestia poruszona w § 2 ust. 4 porozumienia zawartego pomiędzy powiatem, a OIRP, związana z realizacją obowiązku wyszczególnionego w art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy, tj. lista zastępców w przypadku radców prawnych udzielających nieodpłatnej pomocy prawnej.

Zgodnie z postanowieniami poruszonego paragrafu OIRP, w terminie do dnia 07.12.2022 r., miała przekazać do powiatu listę zastępców radców prawnych udzielających na terenie powiatu nieodpłatnej pomocy prawnej w ramach realizacji zadań wynikających z ustawy. Omawiany dokument istotnie został przesłany drogą elektroniczną z zachowaniem ustalonego terminu, niemniej zawierał wykaz radców wytypowanych w drodze losowania do zawarcia umów z powiatem o udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, jak również listę rezerwową.

Po zakończeniu czynności kontrolnych w jednostce zespół kontrolny otrzymał notatkę służbową od osoby odpowiedzialnej za koordynację wykonania zadań powiatu wynikających z ustawy na jego terenie. Z treści dokumentu wynika, iż powiat przyjął interpretację w myśl której lista rezerwowa przekazana ze strony OIRP stanowiła *de facto* listę zastępstw, tym samym dyspozycja ujęta w § 2 ust. 4 porozumienia została wypełniona.

Przeciwko powyższej argumentacji świadczy fakt, iż jednym z radców z którymi powiat zawarł umowy na świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej i mediacji była osoba wyszczególniona przez OIRP na liście rezerwowej, tym samym potwierdzając faktyczny charakter przekazanego do powiatu dokumentu. W momencie otrzymania wykazu radców prawnych ze strony OIRP powiat winien był również wystąpić do omawianego samorządu prawniczego celem przekazania brakującej dokumentacji określającej imiennych zastępców w sytuacji, w której z jakichkolwiek względów nie udało by się zawrzeć umowy z radcą wytypowanym w drodze losowania.

W świetle powyższego zespół kontrolny uznał za nieprawidłowość w realizacji zadania przez powiat sposób rozstrzygnięcia poruszonego zagadnienia.

Umowy podpisane z prawnikami wskazanymi przez ORA oraz OIRP zawierały elementy wymagane przepisami prawa, wyszczególnione w art. 6 ust. 2 pkt 1-6a oraz 7 ustawy. Zawarto w nich również zapisy gwarantujące dostępność do pomocy osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, zgodnie z art. 8 ust. 8 ustawy oraz § 4 ust. 1 rozporządzenia.

Wszystkie umowy z osobami wskazanymi przez samorządy prawnicze zostały zawarte w 2022 r., tj. w terminie umożliwiającym uruchomienie punktów od początku roku kalendarzowego następującego po ich zawarciu.

Powiat wyłonił organizację, której powierzył prowadzenie punktów na obszarze powiatu w ramach ogłoszonego konkursu, co jest zgodne z postanowieniami art. 11 ust. 2 ustawy.

Ogłoszenie otwartego konkursu ofert zostało przeprowadzone w zgodzie z dyspozycją wyrażoną w art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2004 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571), jak również zawierało warunki wyboru organizacji pozarządowej, określone w art. 13 ust. 2 w/w ustawy.

Konkurs ofert został przeprowadzony na powierzenie prowadzenia punktu przeznaczonego na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, zgodnie z art. 11 ust. 2a. pkt 1 i 2 ustawy.

Oceny złożonych ofert dokonała komisja konkursowa powołana w drodze Uchwały Nr 699/2022 Zarządu Powiatu Strzeleckiego z dnia 24.10.2022 r. W opinii zespołu kontrolnego kryteria oceny ofert przez powiat zostały sformułowane w sposób prawidłowy, podobnie jak proces oceny złożonych ofert ze strony komisji konkursowej.

Ogłoszenie o wynikach konkursu zawierało wszystkie elementy określone w art. 15 ust. 2h ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz zostało opublikowane niezwłocznie w BIP, na stronie internetowej Starostwa oraz zamieszczone na tablicy ogłoszeń.

Organizacja pozarządowa, której Starosta powierzył prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na terenie powiatu w 2023 r. została wyłoniona w otwartym konkursie ofert, z zachowaniem terminu określonego w art. 11 ust. 12 ustawy.

W wyniku przeprowadzonego konkursu ofert na prowadzenie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego powiat zawarł z wyłonioną w wyniku konkursu organizacją umowę w sprawie powierzenia realizacji zadania publicznego.

Ogłoszenie o rozstrzygnięciu konkursu zostało opublikowane w dniu 28.11.2022 r. Umowa z organizacją pozarządową została zawarta w dniu 07.12.2022 r., tj. w terminie, który umożliwia uruchomienie punktów od początku roku na jaki zostały zawarte. Umowa zawierała wszystkie elementy, wymienione w art. 6 ust. 2 pkt 1, 1a i 3-6b ustawy, co jest zgodne z art. 11 ust. 7 ustawy oraz zawierała zapisy gwarantujące dostępność do pomocy osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, co spełnia wymogi określone w art. 8 ust. 8 ustawy oraz w § 4 ust. 1 rozporządzenia.

Zgodnie z art. 4 ust. 4 ustawy starosta jest administratorem danych osobowych zawartych w oświadczeniach składanych przez osoby uprawnione do uzyskania pomocy. Oświadczenia te dotyczą kwestii niemożności poniesienia kosztów odpłatnej pomocy prawnej oraz przyjęcia do wiadomości, iż nieodpłatna pomoc

prawna jest udzielana przez osobę nie będącą adwokatem, radcą prawnym lub doradcą podatkowym. Przedmiotowe oświadczenia składane są zgodnie z wzorami ustalonymi w *Załącznikach nr 1 i nr 2* do ustawy. Zawarte w tych oświadczeniach dane osobowe, w tym numer PESEL, przetwarzane są przez osoby udzielające nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczące nieodpłatne poradnictwo obywatelskie. Do obowiązków starosty jako administratora tych danych należy zatem podjęcie czynności zmierzających do ich właściwego zabezpieczenia.

Biorąc pod uwagę, że w procesie przetwarzania danych osobowych beneficjentów nieodpłatnej pomocy prawnej uczestniczą podmioty zewnętrzne, tj. osoby świadczące na rzecz powiatu usługi nieodpłatnej pomocy prawnej oraz osoby działające na zlecenie organizacji pozarządowych, którym powiat powierzył prowadzenie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, starosta jako administrator danych osobowych podmiotom tym powierza ich przetwarzanie w drodze pisemnej umowy, o której mowa w art. 28 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Ogólne Rozporządzenie o ochronie danych) z dnia 27 kwietnia 2016 r. (Dz. Urz. UE.L Nr 119, str.1).

Jak ustalono w trakcie kontroli, Starosta Strzelecki jako administrator danych osobowych osób korzystających z pomocy w formie nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego dopełnił obowiązku powierzenia adwokatom i radcom prawnym przetwarzania danych osobowych na podstawie pisemnej umowy, o której mowa w art. 28 ust. 3 przywołanego powyżej rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE). Przedmiotowa umowa została również zawarta z organizacją pozarządową wyłonioną w drodze otwartego konkursu ofert.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w opisanym wyżej zakresie.

b) przygotowanie i organizacja punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i nieodpłatnej mediacji

Wszystkie lokale, w których funkcjonowały punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i nieodpłatnej mediacji na terenie powiatu zostały poddane oględzinom, których celem było sprawdzenie, czy lokale te spełniają wymogi określone w rozporządzeniu.

W trakcie oględzin ustalono, że tytuł prawny do lokalu usytuowanego w budynku Starostwa Powiatowego w Strzelcach Opolskich przy ul. Jordanowskiej 2, stanowiącego lokalizację punktu nieodpłatnej pomocy prawnej udzielanej ze strony samorządów prawniczych, punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego świadczonego przez organizację pozarządową, a także będącego częścią wieloadresowego punktu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, również ze strony organizacji, posiada powiat.

W przypadku pozostałych lokali tytuły prawne posiadały poszczególne gminy, na terenie których zostały usytuowane, a z którymi powiat zawarł stosowne porozumienia określające zasady współpracy w zakresie funkcjonowania punktów.

W każdym lokalu poddanym oględzinom, zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia, zostało wyodrębnione pomieszczenie przeznaczone do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz prowadzenia mediacji, umożliwiające zachowanie dyskrecji przy uzyskiwaniu tej pomocy przez osoby uprawnione.

Lokale przystosowane do obsługi punktów spełniały również przesłanki wyszczególnione w § 5 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia, tj. zostały udostępnione miejsca dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, jak również przesłanki wyszczególnione w § 5 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia, w odniesieniu do dostępności instalacji elektrycznej, telekomunikacyjnej, sprzętu w postaci drukarki i urządzenia pozwalającego na przenoszenie dokumentacji do postaci elektronicznej oraz materiałów biurowych.

Kwestię dostępności komputera, jak również Internetu na potrzeby obsługi punktu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego reguluje zapis § 2 ust. 25 umowy nr 274/2022 z dnia 07.12.2022 r. zawartej pomiędzy powiatem, a Stowarzyszeniem „Sursum Corda”. Zgodnie z postanowieniami wspomnianego dokumentu zapewnienie komputera z dostępem do własnego łącza internetowego, a także wyposażonego w oprogramowanie oraz funkcjonalność wyszczególnione w § 5 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia pozostaje w gestii Zleceniobiorcy (Stowarzyszenia „Sursum Corda”). Zapisy w podobnym brzemieniu znalazły się również w umowach, jakie powiat zawarł z prawnikami wskazanymi przez ORA oraz OIRP.

Niemniej, w trakcie oględzin lokali przeznaczonych do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz prowadzenia nieodpłatnej mediacji zespół kontrolny stwierdził, co następuje:

- 1) uchybienie w przedmiocie realizacji postanowień § 5 ust. 3 rozporządzenia, w postaci nieumieszczenia w widocznym miejscu na zewnątrz lokalu tablicy z oznaczeniem punktu, uwzględniającej charakter świadczonych usług realizowanych przez powiat na mocy ustawy – powyższe zostało odnotowane podczas oględzin wszystkich lokali, w których zostały utworzone punkty na mocy porozumień zawartych przez powiat z poszczególnymi gminami, jednocześnie zespół kontrolny nie wnosi zastrzeżeń, co do prawidłowości oznaczenia dni i godzin dyżurów pełnionych w danym punkcie, jak również danych kontaktowych potrzebnych do zgłoszenia wizyty.

Należy nadmienić, że po zakończeniu czynności kontrolnych na terenie Starostwa Powiatowego w Strzelcach Opolskich zespół kontrolny otrzymał oświadczenie ze strony pracownika odpowiedzialnego za koordynację realizacji zadania ze strony powiatu, w którym podniesiono, iż stosowne tablice z oznaczeniami punktów niebawem zostaną umieszczone na zewnątrz lokali;

- 2) nieprawidłowość w przedmiocie realizacji postanowień § 5 ust. 4 pkt 5 rozporządzenia, w postaci nieprawidłowego umieszczenia urny dla osób korzystających z punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego – w trakcie oględzin lokalu umiejscowionego na terenie Ośrodka Pomocy Społecznej w Zawadzkiem zespół kontrolny stwierdził, iż urna przeznaczona dla osób korzystających z punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego nie została w prawidłowy sposób wydzielona z pomieszczenia w którym świadczone są usługi wynikające z ustawy – do pomieszczenia, w którym osoba uprawniona ma prowadzić konsultację z osobą obsługującą punkt przylegało mniejsze pomieszczenie, w którym usytuowano urnę. Oba pokoje nie zostały jednakże wydzielone za pomocą drzwi, nie skorzystano również z innego rozwiązania architektonicznego, które gwarantowałyby dyskrecje osobom uprawnionym przy przekazywaniu swojej opinii w przedmiocie sposobu funkcjonowania punktu, a tym samym wypełnieniu przesłanek wyszczególnionych w § 8 ust. 7 rozporządzenia.

Należy nadmienić, że w trakcie trwania czynności kontrolnych na terenie Starostwa Powiatowego w Strzelcach Opolskich zespół kontrolny otrzymał notatkę służbową ze strony pracownika odpowiedzialnego za koordynację

realizacji zadania ze strony powiatu, w której podniesiono, iż urna została przeniesiona do osobnego pomieszczenia dla osób oczekujących na wizytę w punkcie, gdzie osoby uprawnione mają zapewnione warunki do wypełnienia karty pomocy część B w zgodzie z zapisem § 8 ust. 7 rozporządzenia;

3) nieprawidłowość w przedmiocie realizacji postanowień § 3 ust. 2

rozporządzenia, w postaci niedostatecznego uwzględnienia potrzeb osób niepełnosprawnych w dostępie do lokali, w których usytuowane zostały punkty – powyższe zostało odnotowane podczas oględzin lokali znajdujących się na terenie gminy Jemielnica (budynek Urzędu Gminy w Jemielnicy przy ul. Strzeleckiej 67) oraz gminy Zawadzkie (budynek Ośrodka Pomocy Społecznej w Zawadzkim przy ul. Dębowej 11). Na potrzeby obsługi lokalu stanowiącego punkt nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie gminy Jemielnica zostało przystosowanie pomieszczenie będące salą posiedzeń Rady Gminy, znajdujące się na piętrze Urzędu Gminy w Jemielnicy. Z uwagi na brak udogodnień dla osób niepełnosprawnych jak również wąskie przejście na schodach prowadzących na piętro budynku, skorzystanie z dedykowanego pomieszczenia przez osobę niepełnosprawną może być utrudnione, bądź wręcz niemożliwe bez pomocy osób trzecich. Jednocześnie, podczas oględzin lokalu zespół kontrolny został poinformowany, iż w przypadku chęci skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej przez osobę niepełnosprawną istnieje możliwość wyodrębnienia osobnego pomieszczenia zlokalizowanego na parterze budynku. W przypadku lokalu usytuowanego na terenie Ośrodka Pomocy Społecznej w Zawadzkim dostęp do pomieszczenia, w którym udzielana była nieodpłatna pomoc prawna został utrudniony w wyniku częściowego zastawienia wejścia do budynku przez rusztowanie w związku z toczącymi się pracami remontowymi;

4) nieprawidłowość w przedmiocie realizacji postanowień § 5 ust. 2

rozporządzenia, w postaci niedostatecznego zabezpieczenia miejsc przechowywania dokumentów zawierających dane osobowe osób uprawnionych w myśl zapisów ustawy przed dostępem do nich ze strony osób nieupoważnionych – zespół kontrolny dokonując oględzin lokali przystosowanych do prowadzenia punktów w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego stwierdził, iż w dedykowanych do tego pomieszczeniach znajdowały się zamykane na klucz oraz odpowiednio oznaczone szafy, w których osoby prowadzące punkt miały możliwość przechowywania oświadczeń pobranych od

osób uprawnionych oraz kart pomocy część A. Niemniej, za wyjątkiem punktu zlokalizowanego na terenie Starostwa Powiatowego w Strzelcach Opolskich przy ul. Jordanowskiej 2, każdorazowa prośba ze strony zespołu kontrolnego o dostęp do zawartości wspomnianych szaf zakończyła się ich otwarciem przez kierowników jednostek w obrębie których zlokalizowane zostały punkty, tudzież pracowników upoważnionych do nadzoru nad organizacyjną stroną funkcjonowania danej placówki. Ponadto, w trakcie oględzin ustalono, że w przypadku żadnego z punktów nie jest prowadzona ewidencja poboru klucza, zarówno w odniesieniu do pomieszczenia w którym udzielania jest nieodpłatna pomoc prawna lub nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, jak i omawianej powyżej szafy.

Należy nadmienić, że po zakończeniu czynności kontrolnych na terenie Starostwa Powiatowego w Strzelcach Opolskich zespół kontrolny otrzymał oświadczenie ze strony pracownika odpowiedzialnego za koordynację realizacji zadania ze strony powiatu, w którym podniesiono, iż na potrzeby funkcjonowania poszczególnych punktów zostały zakupione sejfy do przechowywania kluczy do szaf, w których zgromadzono dokumentację z udzielonej pomocy. Z treści oświadczenia wynika, że kody do sejfów zostały udostępnione wyłącznie osobom obsługującym punkt, od których pobrano pisemne oświadczenia o nieudostępnianiu ich osobom trzecim.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w opisanym wyżej zakresie.

c) organizacja wizyt w punktach

Stosownie do art. 9 ust. 1-3 ustawy starosta zobowiązany był do ustalenia – samodzielnie lub na podstawie porozumienia zawartego z gminą - lokalizacji oraz harmonogramu pracy punktów nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Na podstawie przeprowadzonej analizy harmonogramów dyżurów, zamieszczonych na stronie BIP Starostwa Powiatowego w Strzelcach Opolskich, ustalono, że Starosta Strzelecki ustalił harmonogramy pracy punktów nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego z zachowaniem wymogów wynikających z art. 8 ust. 3 ustawy.

Harmonogramy uwzględniały konieczność zapewnienia możliwości świadczenia pomocy osobom uczącym się i aktywnym zawodowo, tj. przewidywały świadczenie pomocy prawnej również w godzinach popołudniowych.

Na obszarze powiatu nie zaistniała potrzeba, o której mowa w art. 8 ust. 6 ustawy, tj. wydłużenia czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie we wszystkich punktach na obszarze powiatu.

Zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy Starosta Strzelecki udostępnił numer telefonu, pod którym można dokonywać zgłoszeń w celu uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

W kontrolowanym okresie w Starostwie Strzeleckim obowiązywał Regulamin Organizacyjny Starostwa Powiatowego w Strzelcach Opolskich, uchwalony uchwałą Zarządu Powiatu Strzeleckiego Nr 640/2022 z dnia 13 czerwca 2022 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Strzelcach Opolskich.

W § 24 ust. 18 Regulaminu Organizacyjnego wyszczególniono zadania w zakresie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej, będące przedmiotem realizacji ze strony Wydziału Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Strzelcach Opolskich. Zapisy zawarte w Regulaminie Organizacyjnym w wyczerpujący sposób określały obowiązki powiatu wynikające z ustawy.

W okresie objętym kontrolą realizacją powyższych zadań zajmował się pojedynczy pracownik Wydziału Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Strzelcach Opolskich, zatrudniony na stanowisku Podinspektora.

Powyższe zadania zostały wpisane do zakresu czynności i obowiązków pracownika, który zapoznał się z ich treścią oraz zaakceptował do służbowego wykorzystania w dniu 2 stycznia 2020 r.

Zgodnie z zapisami § 11 ust. 2 Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Strzelcach Opolskich, Sekretarz powiatu z upoważnienia Starosty sprawuje nadzór nad Wydziałem Organizacyjnym.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

2. Sposób udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz prowadzenia nieodpłatnej mediacji

Kontroli poddano 60 kart pomocy część A, wypełnionych w okresie od 01.01.2023 r. do 30.06.2023 r. Weryfikacji poddano 20 kart wypełnionych w punktach

powierzonych do prowadzenia adwokatom i radcom prawnym oraz 40 kart wypełnionych w punktach powierzonych do prowadzenia organizacjom pozarządowym, w tym 30 kart dotyczących udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej i 10 kart dotyczących świadczonego nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Kontroli poddano także karty pomocy część B, wypełnione w okresie od 01.01.2023 r. do 30.06.2023 r., w ilości 11 sztuk – stanowiące 100% wszystkich kart pomocy część B w okresie objętym kontrolą.

Zespół kontrolny nie stwierdził nieprawidłowości w sporządzaniu kart pomocy część A przez osoby obsługujące punkty na obszarze powiatu, jak również nie wnosi zastrzeżeń w przedmiocie nadzoru przez osoby upoważnione ze strony powiatu.

Kontroli poddano wszystkie oświadczenia osób uprawnionych, złożone w okresie od 01.01.2023 r. do dnia kontroli.

W 21 przypadkach zespół kontrolny odnotował błędy na złożonych oświadczeniach w postaci nieprawidłowo naniesionych numerów PESEL osób ubiegających się o skorzystanie z pomocy w punkcie jak również niekompletnych adresów zamieszkania, tudzież ich braku.

Należy nadmienić, iż pracownik koordynujący realizację zadania ze strony powiatu na bieżąco poddawał analizie druki oświadczeń przedkładanych przez wykonawców za poszczególne miesiące kalendarzowe, odnotowując powstałe nieprawidłowości oraz kontaktując się z poszczególnymi osobami obsługującymi punkty w celu zapobieżenia powstaniu podobnych problemów w przyszłości.

Starosta Strzelecki, realizując obowiązek przewidziany w art. 7 ust. 5 ustawy, w związku z § 8 ust. 9 rozporządzenia, dokonał analizy kart pomocy część B za okresy, w których zostały one wypełnione, tj. styczeń, marzec oraz maj 2023 r.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

3. Realizacja zadań z zakresu edukacji prawnej

Zgodnie z art. 14 ustawy organy administracji publicznej, w ramach realizacji pozostających w ich właściwości zadań z zakresu edukacji prawnej, podejmują działania edukacyjne zmierzające do zwiększenia świadomości prawnej społeczeństwa. Działania te dotyczą w szczególności upowszechniania wiedzy o działalności krajowych i międzynarodowych organów ochrony prawnej, dostępie do nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, prawach i obowiązkach obywateli, możliwościach udziału obywateli w konsultacjach publicznych oraz procesie stanowienia prawa, mediacji oraz sposobach

pozasądowego rozwiązywania sporów. Przepisy tej ustawy nie przyznają powiatom dodatkowych kompetencji, nie określają sposobu realizacji działań edukacyjnych, jak też nie przewidują na ich realizację odrębnych środków finansowych.

Na podstawie skontrolowanej dokumentacji stwierdzono, że w ramach realizacji powyższego zadania, organizacja pozarządowa, tj. Stowarzyszenie Sursum Corda z siedzibą w Nowym Sączu, z którym powiat podpisał umowę podejmowało między innymi następujące działania:

1. Uruchomiono dwie infolinie telefoniczne dotyczące nieodpłatnych świadczeń ustawowych i pomocy postpenitencjarnej.
2. Na portalu społecznościowym Facebook oraz serwisie www.pomocprawna.sc.org.pl uruchomiono całodobowy czat internetowy, na którym można było uzyskać podstawowe informacje z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz na temat lokalizacji punktów z nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. W przypadku pytań szczegółowych przedstawiciel Stowarzyszenia podejmował z klientem kontakt elektroniczny.
3. Na portalu społecznościowym Facebook pn.: „Nieodpłatna Pomoc Prawna, Poradnictwo i Mediacje” co miesiąc zamieszczano informacje z zakresu prawa pt.: „Bezpieczny senior”, „Obowiązek opłat abonentowych”, „Konsekwencje karne za zaśmiecanie obszarów objętych ochroną”, „Prawa pracownika, który uległ wypadkowi”, „Powrót do pracy po urlopie macierzyńskim – obowiązki, prawa i przywileje”, „Zasady wjazdu, pobytu oraz pomocy osobom uciekającym z terenów objętych działaniami wojennymi”.
4. Uruchomiono nowe profile w serwisach społecznościowych typu: Tik Tok, Instagram, gdzie były prezentowane animacje o następującej tematyce: „Nieodpłatna pomoc prawna”, „Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie”, „Rodzina 500+”, „Mediacja”, „Profil zaufany”, „Cyberprzemoc”.
5. Poprzez umieszczanie informacji w lokalnych mediach, informatory oraz kolportaż ulotek rozpowszechniano informacje na temat nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, a także o punktach znajdujących się na terenie Powiatu Strzeleckiego w tym danych do rejestracji na wizytę.
6. Opracowano i rozpropagowano na terenie Powiatu Strzeleckiego informator dla cudzoziemców w wersji papierowej na temat nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz mediacji. W przedmiotowym

informatorze umieszczono kod QR, który odsyła do elektronicznej wersji informatora umieszczonego na stronie internetowej projektu.

7. Przesłano za pomocą poczty elektronicznej do szkół ponadpodstawowych z terenu powiatu strzeleckiego kwartalnik młodzieżowy pt.: „Z paragrafem na Ty”, natomiast do instytucji pomocowych materiały edukacyjne o tematyce: „Świadczenia rodzinne”, „Nabywanie a zbywanie pojazdu – o czym należy pamiętać”, „E – dowód, profil zaufany, podpis kwalifikowany”, „Dziedziczenie – rodzaje i tryby”, „Zaleganie z alimentami”, „Umowa leasingu”. Powyższe publikacje umieszczono również na stronie internetowej dedykowanej samorządowi oraz na portalu społecznościowym Facebook.
8. Opublikowano w dwutygodniku „Powiat Strzelecki” artykuł pt.: „Nieodpłatna pomoc prawna oraz poradnictwo obywatelskie – coraz bardziej potrzebne”, jak i publikowano wykaz punktów wraz z wyszczególnieniem dni i godzin, w których pełnione są dyżury dotyczące nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i mediacji.
9. Opracowano i nagrano słuchowiska prawne pn.: „Porozmawiajmy o prawie”, w których poruszano zagadnienia takie jak: „Zadek a zaliczka”, „Zasiedzenie nieruchomości”, „Czym się różni rozwód od separacji”.
10. Zrealizowano kampanię społeczną pn. „Senior na zakupach” oraz projekcje filmu pt.: „Tobie też możemy pomóc”.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

4. Upowszechnianie wiedzy o działalności systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego

Realizując zadanie wynikające z art. 3b ust. 1 pkt 5 ustawy, tj. podejmując działania edukacyjne zmierzające do zwiększenia świadomości prawnej społeczeństwa, dotyczące w szczególności upowszechniania wiedzy o dostępie do nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, Starosta Strzelecki udostępnił informacje o zasadach i zakresie udzielania pomocy, osobach uprawnionych do jej uzyskania oraz adresach i dyżurach poszczególnych punktów nieodpłatnej pomocy prawnej:

- 1) na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Strzelcach Opolskich oraz w Biuletynie Informacji Publicznej;
- 2) w punktach udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej.

Starosta Strzelecki, realizując obowiązek nałożony na powiaty w art. 8a ust. 1 ustawy sporządził listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, dostępnych dla mieszkańców powiatu, która obejmuje w szczególności:

- 1) poradnictwo rodzinne, psychologiczne, pedagogiczne, z zakresu pomocy społecznej, w sprawie rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień, w sprawie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w ramach interwencji kryzysowej, dla bezrobotnych, dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, a także z zakresu praw konsumentów, praw dziecka, praw pacjenta, ubezpieczeń społecznych, prawa pracy, prawa podatkowego, dla osób w sporze z podmiotami rynku finansowego i inne;
- 2) nieodpłatną pomoc prawną i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie ze wskazaniem punktów i dyżurów, wraz z ich specjalizacją, o ile została określona.

Niemniej, za uchybienie w realizacji zadania należy uznać fakt, iż Starosta Strzelecki nie przewidział na przedmiotowej liście osobnej sekcji przeznaczonych na wyszczególnienie jednostek poradnictwa specjalizujących się w prawach dziecka, lecz zostały one wymienione wśród podmiotów oferujących poradnictwo z zakresu praw pacjenta.

Udostępniona lista zawiera wszystkie dane określone w art. 8a ust. 2 i 3 ustawy i została udostępniona w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Strzelcach Opolskich oraz gmin wchodzących w skład powiatu.

Bazując na ustaleniach poczynionych w toku trwania czynności kontrolnych, jak również zastrzeżeniach wniesionych przez powiat do treści projektu wystąpienia pokontrolnego, zespół kontrolny stwierdził, iż Starosta Strzelecki dopełnił obowiązku przewidzianego w art. 8a ust. 4 pkt 2, oraz 3 ustawy, tj. upublicznił przynajmniej raz w trakcie trwania roku kalendarzowego listę jednostek poradnictwa obywatelskiego w środkach masowego przekazu, a także udostępnił ją do wiadomości dla mieszkańców powiatu, w sposób zwyczajowo przyjęty na jego terenie.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w opisanym wyżej zakresie.

5. Upowszechnianie informacji o dostępie do nieodpłatnej pomocy prawnej

Stosownie do wymogów wynikających z art. 9 ust. 4 ustawy Starosta Strzelecki udostępnił informacje o lokalizacji i harmonogramie pracy punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego utworzonych na obszarze powiatu w BIP Starostwa Powiatowego w Strzelcach Opolskich, na stronie

internetowej Starostwa Powiatowego w Strzelcach Opolskich, a także w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

6. Realizacja przez powiat obowiązków sprawozdawczych

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy starosta przekazuje co kwartał, za pośrednictwem wojewody, Ministrowi Sprawiedliwości, zbiorczą informację o wykonaniu zadań polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej.

W oparciu o art. 12 ust. 2 ustawy, realizacją powyższego obowiązku, na mocy upoważnienia z dnia 10.06.2020 r., zajmował się Podinspektor Wydziału Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Strzelcach Opolskich,

Jak ustalono w trakcie kontroli upoważniony pracownik kontrolowanej jednostki przekazał Wojewodzie Opolskiemu w 2023 r. zbiorcze informację o realizacji zadania na obszarze powiatu za I oraz II kwartał 2023 r., z zachowaniem terminu określonego w art. 12 ust.1 ustawy.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

7. Działalność kontrolna starosty, prowadzona na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy

Stosownie do art. 11 ust. 8 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej starosta kontroluje wykonanie umowy przez organizację pozarządową na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W § 8 ust. 1 umowy zapisano cyt.: *Zleceniodawca sprawuje kontrolę prawidłowości zadania publicznego, w tym wydatkowania przekazanej dotacji. Kontrola może być przeprowadzona w toku realizacji zadania publicznego oraz po jego zakończeniu do czasu ustania zobowiązania, o którym mowa w § 6 ust. 2.*

W § 8 ust. 2 natomiast zapisano cyt.: *W ramach kontroli, o której mowa w ust. 1, osoby upoważnione przez Zleceniodawcę mogą badać dokumenty i inne nośniki informacji, które mają lub mogą mieć znaczenie dla oceny prawidłowości wykonywania zadania publicznego, oraz żądać udzielania ustnie lub na piśmie informacji dotyczących wykonania zadania publicznego. Zleceniobiorca na żądanie kontrolującego zobowiązuje się dostarczyć lub udostępnić dokumenty i inne nośniki*

informacji oraz udzielić wyjaśnień i informacji w terminie określonym przez kontrolującego.

W okresie objętym kontrolą Starosta Strzelecki przeprowadzał kontrole prawidłowości wykonywania zadania publicznego przez zleceniobiorcę będącego stroną umowy zawartej na rok 2022, na co przedstawił dokument o nazwie cyt.: *PROTOKÓŁ KONTROLI przeprowadzonej w Stowarzyszeniu Sursum Corda z siedzibą Nowym Sączu ul. Lwowska 11 w dniach 24.04.-4.05.2023 r.* Przedmiotem kontroli była realizacja zadania publicznego pod nazwą: „Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na terenie Powiatu strzeleckiego w 2022 r.” zgodnie z umową 535/2021 z dnia 8 grudnia 2021 r. W przedmiotowym protokole w punkcie pn.: „Wnioski końcowe” zapisano między innymi cyt.: *Zleceniobiorca tj. Stowarzyszenie Sursum Corda w Nowym Sączu, ul. Lwowska 11 zrealizowało zapisy zawarte w Umowie 535/2021 z dnia 08.12.2021 r. i tym samym wykorzystano dotację w kwocie 126.060 zł na cel zgodny z przeznaczeniem, tj. „Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na terenie Powiatu Strzeleckiego w 2022 r.*

Ponadto w piśmie ST.1710.2.2023.MP1 z dnia 10 lipca 2023 r. Starosta Powiatu Strzeleckiego poinformował, że cyt.:

1. *Raz w miesiącu po otrzymaniu od Wykonawców dokumentacji z realizacji zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego sprawdzane są następujące kwestie:*

- **terminowość złożonej dokumentacji** – Wykonawca winien do 10 – go dnia miesiąca złożyć fakturę z wykonania zadania, przekazać za pośrednictwem systemu teleinformatycznego Ministerstwa Sprawiedliwości kompletne karty pomocy, a także przedłożyć ewidencję czasu pracy oraz oświadczenia o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej;
- **oświadczenia** – kontroli podlega liczba złożonych przez Wykonawcę oświadczeń, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej czy odpowiada ona ilości wprowadzonych do systemu teleinformatycznego Ministerstwa Sprawiedliwości kart pomocy (w czasie

epidemii oraz stanie zagrożenia epidemicznego nie było wymagane pobieranie od osób uprawnionych oświadczenia, o którym mowa wyżej, w zestawieniu miesięcznym porady te zostały oznaczane, aby można było łatwo sprawdzić ilość wymaganych oświadczeń). Sprawdzana jest poprawność pobieranych przez Wykonawców od osób uprawnionych oświadczeń czy zawierają one wszystkie wymagane ustawą elementy oraz, czy zostały one przekazane do Starostwa Powiatowego w sposób uniemożliwiający powiązanie go z kartą pomocy, w szczególności po usunięciu oznaczenia dnia złożenia oświadczenia.

- **karty pomocy cz. A** - sprawdzana jest poprawność wypełniania przez Wykonawców kart pomocy czy są wypełnione wszystkie pozycje, a opis pomocy pozwala na ocenienie prawidłowości przeprowadzonej porady, a także czy podpisane pod kartą pomocy pisma sporządzone podczas wizyty u prawnika zostały w pełni zanimizowane.*
  - **karty pomocy cz. B** – z urn systematycznie obierane są karty pomocy cz. B stanowią one opinię osób uprawnionych o udzielonej poradzie prawnej, ich comiesięczna analiza pozwala „wychycić” ewentualne uchybienia w świadczeniu przez Wykonawców porad.*
  - **ewidencja czasu pracy** – od Wykonawców wymaga się prowadzenia ewidencji czasu pracy oraz punktualnego logowania i wylogowania się do systemu teleinformatycznego Ministerstwa Sprawiedliwości. W przypadku zgłoszenia zastępstwa wymagane jest podpisanie pod ewidencją czasu pracy upoważnienia dla zastępującego Wykonawcy zgodnie z wzorem, który jest załącznikiem do umowy.*
- 2. Raz na kwartał przeprowadzona jest analiza stopnia realizacji zadań z zakresu edukacji prawnej wykonanych przez organizację pozarządową, której zostało powierzone zadanie.*
  - 3. Raz w roku przeprowadzona jest kompleksowa kontrola organizacji pozarządowej w zakresie prawidłowości realizacji powierzonego zadania publicznego polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej lub/ oraz świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.*

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowości.

W trakcie kontroli stwierdzono:

1. **Uchybienia**, polegające na:

- 1) nieokreśleniu specjalizacji dyżurów w Porozumieniu nr 10/2022, zawartym pomiędzy Powiatem Strzeleckim, a Gminą Jemielnica w dniu 09.10.2022 r.;
- 2) rozbieżnościach w zapisach porozumień zawartych pomiędzy Powiatem Strzeleckim, a Gminami co do charakteru świadczonych usług w poszczególnych punktach;
- 3) niewystąpieniu do OIRP o przekazanie brakującej listy radców prawnych pełniących zastępstwa w trakcie dyżurów, zgodnie z treścią zawartego porozumienia;
- 4) nieumieszczeniu na lokalach stanowiących siedziby punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego tablic informacyjnych, zgodnie z postanowieniami rozporządzenia;
- 5) nieprawidłowej realizacji dyspozycji zawartej w § 9 ust.1 rozporządzenia;
- 6) nie wydzieleniu osobnej sekcji na jednostki specjalizujące się w prawach dziecka na liście jednostek nieodpłatnego poradnictwa prowadzonej przez Starostę Strzeleckiego, zgodnie z zapisami art. 8a ust. 1 ustawy.

2. **Nieprawidłowości**, polegające na:

- 1) nieprawidłowym umieszczeniu urny dla osób korzystających z usług przewidzianych w ramach ustawy w punkcie zlokalizowanym w Ośrodku Pomocy Społecznej w Zawadzkiem;
- 2) niedostatecznym uwzględnieniu potrzeb osób niepełnosprawnych przy organizacji punktu zlokalizowanego w Urzędzie Gminy w Jemielnicy oraz prowadzeniu punktu zlokalizowanego w Ośrodku Pomocy Społecznej w Zawadzkiem;
- 3) niedostatecznym zabezpieczeniu miejsc przechowywania dokumentów zawierających dane osobowe osób uprawnionych w myśl zapisów ustawy, przed dostępem do nich ze strony osób nieupoważnionych;

Nieprawidłowości stwierdzone w trakcie czynności kontrolnych powstały w związku z:

- 1) niedostatecznym nadzorem na realizowanymi zadaniami;
- 2) niewłaściwym stosowaniem przepisów prawa przez osoby realizujące zadania wynikające z ustawy.

Powyższe nieprawidłowości skutkują:

- 1) brakiem prawidłowej realizacji zadań wynikających z ustawy;
- 2) możliwością obniżenia jakości świadczonych usług.

IV. Informacja o zastrzeżeniach zgłoszonych do projektu wystąpienia pokontrolnego i wyniku ich rozpatrzenia.

Jednostka kontrolowana wniosła zastrzeżenia do projektu wystąpienia pokontrolnego, które zostały uwzględnione.

V. Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej.

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami i nieprawidłowościami, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej

zalecam:

- 1) rzetelną analizę przepisów prawa przy zawieraniu porozumień z gminami w zakresie realizacji przez powiat zadań wynikających z ustawy oraz zapewnienie spójności znaczeniowej przy określaniu celów jakim mają służyć dokumenty;
- 2) zwiększenie nadzoru nad obiegiem dokumentacji przy zawieraniu porozumień z samorządami zawodów prawniczych prowadzącymi punkty nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego;
- 3) przekazywanie przez starostę dziekanom ORA oraz OIRP opinii osób uprawnionych w sposób zgodny z zapisami § 9 ust. 1 rozporządzenia;
- 4) wydzielenie na liście jednostek nieodpłatnego poradnictwa prowadzonej przez starostę jednostek specjalizujących się w prawach dziecka, w sposób zapewniający ich łatwe dostrzeżenie na tle pozostałych podmiotów;
- 5) uwzględnienie potrzeb osób niepełnosprawnych przy organizacji punktów zlokalizowanych w Urzędzie Gminy w Jemielnicy oraz Ośrodku Pomocy Społecznej w Zawadzkiem;
- 6) sprawowanie rzetelnego nadzoru nad realizacją zadań wynikających z ustawy.

VI. Na podstawie art. 49 oraz art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) proszę o przekazanie pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia, albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego dokumentu.

VII. Zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2011 r. poz. 224) od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. Wojewody Opolskiego

Mieczysław Wojtaszek

Dyrektor

Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej